

ارتش جمهوری اسلامی ایران
سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

ناگته‌هایی از

روزهای اول جنگ

با یادی از حماسه مقاومت خرمشهر

و

عملیات دانشجویان دانشکده افسری

نویسنده: احمد حسینیا

نگارهایی از روزهای اول جنگ

با یادی از حماسه مقاومت خرمشهر
و
عملیات دانشجویان دانشکده افسری

- نویسنده: احمد حسینیا
- نوبت چاپ: اول
- ویراستاری: سیدبهاد میراحمدی
- صفحه آرای: حامد مهدوی
- طراح جلد: حسین حجتی فرید
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۳۰-۶۶-۱
- سال چاپ: ۱۳۹۱
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال
- چاپ، لیتوگرافی و صحافی: چاپخانه کوروش

حسینیا، سید احمد - ۱۳۳۰ -

نگارهایی از روزهای اول جنگ: با یادی از حماسه مقاومت
خرمشهر... / نویسنده احمد حسینیا

تهران: سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس ارتش
جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱

۵۳۵ ص: مصور

۱۰۰۰۰۰ ریال: ۱-۶۶-۶۰۳۰-۶۰۰-۹۷۸

فیبا

جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷

جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷-خاطرات

سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس ارتش

DSR ۱۳۹۱/۵۳/۱۶۳۸

۹۵۵/۰۸۴۳

۲۸۱۱۸۷۱

ناشر: سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران

۰۲۱-۸۱۹۵۴۱۱۱

فهرست

فهرست	۵
سخن ناشر	۱۳
مقدمه	۱۷
بخش اول: ناکامی و شکست ارتش عراق	۲۷
فصل اول: زمینه سازی جنگ توسط عراق	۲۷
سابقهٔ اختلاف مرزی ایران و عراق	۲۸
حامیان عراق	۳۶
آثار حمایت غرب و شرق در اهداف جنگ	۳۹
اقدامات جنگ طلبانهٔ عراق	۳۹
قطعی شدن حمله عراق	۴۲
آیا ارتش ایران غافلگیر شد؟	۴۳
چرا نیروی نظامی برای مقابله با ارتش عراق پیش بینی نشد؟	۴۴
طرح‌های نیروی زمینی ارتش و لشکر ۹۲ زرهی اهواز	۴۸
ارتش ایستادگی نکرد؟!	۵۰
فصل دوم: مقایسه نیروهای ایرانی و عراقی	۵۳
ارتش ایران در ابتدای جنگ	۵۴

یگان‌های ارتش ایران و عراق در ابتدای جنگ تحمیلی	۵۷
سازمان و استعداد ارتش عراق	۵۷
استعداد ارتش ایران	۶۱
اعزام و استقرار دانشجویان دانشکده افسری	۶۹
حرکت و استقرار	۷۱
استقرار دومین گردان در جاده سوسنگرد - فولی آباد	۷۳
استقرار سومین گردان در پلیس راه دزفول - اندیمشک	۷۴
استقرار گردان چهارم در منطقه خرمشهر	۷۴
مأموریت گردان پنجم دانشگاه افسری	۷۴
اولین اقدام	۷۶
فصل سوم: جلوه‌های ایثار و حماسه	۷۹
حماسه‌های مقاومت در برابر حمله سراسری و گسترده ارتش عراق ..	۸۰
تاکتیک‌های دفاعی و پدافند	۸۲
انواع پدافند	۸۶
عقب‌نشینی در چه صورتی انجام می‌شود؟	۸۶
متوقف کردن ارتش عراق	۸۹
محورهای ورود نیروهای دشمن	۹۱

حماسه حمیدیه در هشتم و نهم مهرماه	۹۵
دستور حرکت به لشکر نهم زرهی	۱۰۲
عملیات گردان ۲۸۳ سوار زرهی در پل نادری	۱۰۷
سد کامل پیشروی ارتش عراق در غرب رودخانه کرخه و ناکام‌سازی آن در عبور از عارضه حساس جسر نادری (پل راهبردی کرخه)	۱۱۰
عملیات گردان ۱۴۴ در سوم آبان	۱۲۸
فصل چهارم: یادى از حماسه سازان روزهای اول جنگ	۱۴۱
نمونه‌هایی از اسطوره‌های جهاد و مقاومت	۱۴۲
■ شهید سرتیپ خلبان منصور وطن‌پور	۱۴۳
■ شادروان امیر سرتیپ دوم امرالله شهبازی	۱۴۸
■ امیر سرتیپ عبدالله الماسی	۱۷۷
فصل پنجم: نقش دانشجویان دانشکده افسری در خوزستان	۱۹۵
اولین تیپ اعزامی	۱۹۶
آماده‌ترین نیروهای جبهه	۲۰۰
دانشجویان در برابر لشکر ۵ و ۹ زرهی عراق	۲۰۱
یادی از آن روزها (از خاطرات نگارنده)	۲۰۸
شهید نامجو: کشور به یاری شما نیاز دارد	۲۰۸

۲۰۹	وضعیت قرمز در هنگام فرود
۲۱۰	تقسیم دانشجویان
۲۱۲	اولین پیروزی دانشجویان
۲۱۵	نیروهای تأمینی
۲۱۷	محور جدید عراقی‌ها
۲۱۸	دانشجویان در سوسنگرد
۲۲۱	پایان مأموریت
فصل ششم: نقش ارتش در اولین سال جنگ از دیدگاه فرماندهان	
۲۲۳	
۲۲۴	بیان واقعیت‌های جنگ
۲۲۵	«امیر سر لشکر حسین حسنی سعدی
۲۳۰	«سرتیپ دوم زرهی ستاد سید تراب ذاکری
۲۳۴	«امیر سرتیپ احمد رضا پوردستان
۲۳۵	«امیر دریادار حبیب‌الله سیاری
۲۳۹	بخش دوم: حماسه مقاومت خرمشهر
۲۳۹	فصل اول: محور دفاع در خرمشهر
۲۴۰	داوطلبان ارتشی در خرمشهر

- افراد استثنایی..... ۲۴۲
- فرار از جنگ!..... ۲۴۳
- فکر فرار داشتم..... ۲۴۴
- سربازان شرمنده..... ۲۴۵
- گروه‌های منحرف سیاسی..... ۲۴۹
- ستون پنجم در لباس نظامیان..... ۲۵۰
- سرباز عراقی در لباس سرباز گردان دژ..... ۲۵۴
- اخبار دقیق..... ۲۵۶
- ایجاد اختلاف و پخش شایعه..... ۲۵۹
- سازماندهی و نظارت بر ستون پنجم..... ۲۶۰
- احضار یکی از فرماندهان واحدهای دانشجویی دانشکده افسری... ۲۶۳
- خوشحالی دشمنان کشور و انقلاب..... ۲۶۶
- خرمشهر از نگاه سه فرمانده هشت سال دفاع مقدس..... ۲۶۷
- فصل دوم: یگان‌های خرمشهر..... ۲۷۳
- استعداد و توان رزمی عراق..... ۲۷۴
- فصل سوم: از خرمشهر تا خونین شهر..... ۳۰۱
- فرازهایی از مقاومت حماسی..... ۳۰۲

۳۰۲.....	دوشنبه ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ تهاجم گسترده ارتش عراق
۴۲۳.....	فصل چهارم: از بیست و پنجم مهر تا اشغال خرمشهر
۴۲۴.....	دهه خونین شهر
۴۲۴.....	جنگ خانه به خانه
۴۲۹.....	نمایش برای تصرف مسجد و پل
۴۳۰.....	حماسه ۱۹ مدافع پادگان دژ
۴۳۲.....	تدبیر فرمانده عملیات نظامی آبادان - خرمشهر
۴۳۵.....	شهادت سروان بهمن و سروان اصلانی
۴۳۵.....	اظهارات امیر سرلشکر حسینی سعدی
۴۳۸.....	دستور خروج از خرمشهر
۴۴۰.....	پایان اشغال و جنایت‌های اشغالگران
۴۴۲.....	فاتحان شرمنده
۴۴۳.....	فصل پنجم: عملیات منطقه آبادان
۴۴۴.....	تک سوم آبان در محور ماهشهر - آبادان
۴۴۵.....	ورود گردان ۱۵۳ به آبادان
۴۴۷.....	عملیات بهمنشیر
۴۵۰.....	عملیات نهم آبان

۴۵۴	 سرهنگ شکرریز و فرماندهی عملیات
۴۵۵	 عملیات ذوالفقاری از نگاه امیر سرتیپ بازنشسته منوچهر کهتری
۴۵۹	 فصل ششم: خاطرات
۴۶۰	 مظلومیت در و اتهامات بی اساس
۴۶۳	 حماسه آفرینی نیروهای ارتشی
۴۷۱	 دور زدن تانک‌های عراقی
۴۷۳	 ستوان زارعیان؛ در جستجوی تانک‌ها
۴۷۶	 گروه‌های رزمی
۴۷۸	 تهمتن و پهلوان
۴۷۹	 شهید محمدحسن شریف قنوتی
۴۸۱	 ناو استوار قالدندی
۴۸۳	 خاطرات چندتن از رزمندگان هوانیروز
۴۸۳	 فعالیت ستون پنجم
۴۸۴	 واژگون‌شدگان قایق
۴۸۴	 حوادث روی پل
۴۸۵	 خرمشهر ما می‌آییم
۴۸۹	 عکس‌ها

سخن ناشر

دوران دفاع مقدس را باید دوران مظلومیت و غربت نامید. این مظلومیت و غربت را می‌توان در سطر به سطر تاریخ گهربار انقلاب اسلامی ایران به عینه مشاهده کرد. مردمی که از ستم شاهنشاهی به ستوه آمده، کمر همت می‌بندند و با دستان خالی به صحنه می‌آیند، این بزرگ‌ترین سرمایه آنان بوده و خواهد بود. حضور مستمر و همیشگی، دارا بودن شاخصه‌ها و سنجه‌های گوناگون که می‌توانست عزت را استقرار بخشیده و مقاومت را با لباس وزینی جهت رسیدن به آرمان‌های الهی بر تن این امت کُند، در پیکره این امتی که هر روز رشد می‌کرد و دستان قدرتمند رهبر نظام را توانمندتر می‌نمود. تا جایی که این باور عمومی پدید آمد که می‌توان با حمایت از یک فقیه جامع‌الشرایط، عادل و شجاع، آگاه بر زمان و

غیرت‌مند، همانند دانه‌های تسبیح حول یک نخ در کنار یکدیگر قرار گرفت و با پرچم اسلام و بیرق مسلمانی فضای جامعه را از رخوت و سستی به قوت و بالندگی تبدیل کرد. شایان ذکر است که در روزهای نخست پیروزی انقلاب، مردم همیشه در صحنه که با مشعل ولایت، کتاب تاریخ ایران زمین را با مصلحت و عزت صحافی می‌نمودند، هنوز به طور کامل به اهمیت و کارکرد این باور جدید، همانند استکبار جهانی ایمان نداشتند. اما هرچه زمان می‌گذرد طرح‌ها، پروژه‌ها، نقشه‌ها، ترفندها، ایده‌ها و آیین‌های گذشته، مرور می‌شود، در سطر به سطر این کتاب دشمنی بیگانه را می‌توان مشاهده کرد و رد پای آنان را به عینه دید. اگرچه هنوز عده‌ای به این باور نرسیده‌اند یا نمی‌خواهند باور کنند که طراحان اصلی این سطور هنوز نیز چرتی زده و لحظه‌ای از ایران اسلامی و منافع سرشار آن غفلت ننموده‌اند. اما چه کنیم که برخی آگاهانه خود را به خواب زده و این نقشه کشی و طراحی جهت تضعیف یا انحلال نظام را توهمی بیش نمی‌دانند.

هرچه از عمر با برکت انقلاب سپری شد، باور آنان به توانمندی مردم در ارائه یک مدل حکومتی جدید بدون اتکا به بیگانگان آشکارتر شد. مردم لحظه به لحظه زندگی خود با انقلاب را غریال کرده‌اند. گاهی ضربه زدند و زمانی ضربه خوردند. زمانی زمین خوردند و گاهی بلند شدند. اما حسرت زانو زدن در مقابل بیگانگان را به دل آنان گذاشتند.

در جای جای جبهه در سوت خمپاره‌های بیگانگان در صدای مهیب موشک‌ها در غرش هواپیماهای برد بلند گرفته تا نشست‌های کنفرانس سران در ریاض، منامه

و کویت، همه و همه نشان می‌داد که یک نگرانی عمده در سطح منطقه در حال شکل‌گیری و هدایت است که پیام واحدی دارد. آن پیام این است که هرکس هر چه در چنته دارد به میدان آورد تا این انقلاب نوپا به بار نشیند و آلا از آن الگوگیری خواهد شد و با ندای الله اکبر خود، به سرعت مستضعفان بر مستکبران و زورمندان و زراندوزان گیتی پیشی خواهند گرفت و ندای حق در جهان طنین‌انداز خواهد شد.

هر کس از سران کشورهای بی‌ریشه چنین پیامی را از مستکبرین شنید هم‌نوا و هم گام شد، نه تنها در شورای همکاری به رهبری العطیه و عبدالله بشاره که در اتاق جنگ و شورای امنیت، تک‌مضارب حمله به ایران نواخته شد. سبکسری غلم مبارزه را برداشته و دوباره خود را سرهاری نامید که از سرزمین قادسیه تا تهران خواهد تاخت. افسوس که این رویا او را فریفت و خسارات جبران‌ناپذیری را به دو کشور تحمیل کرد. اما خداوند متعال یاری نمود و ملت مظلوم ما را از این وادی به سلامت عبور داد و گرد غربت از روی ما زدود و ایران اسلامی را پر آوازه کرد. درخشش‌ها آغاز و گام‌ها پیموده شد. اکنون وقت مرور گذشته رسیده است. گذشته‌ای که دوستان و دشمنان بدون تعصب و با استناد به اسناد و مدارک، آن را مملو از ایثار، فداکاری، گذشت، سربلندی و افتخار می‌دانند.

جناب آقای احمد حسینی، نویسنده توانا با نگارش این کتاب سعی نموده تا زوایای پنهان روزهای آغازین جنگ را به شیوه‌ای زیبا به تصویر کشد. زوایایی که

به ناگفته‌هایی از روزهای اول جنگ معروف شده است و با این اقدام دین خود را هرچند اندک به این گمنامان و حماسه آفرینان روزهای اول جنگ ادا نماید.

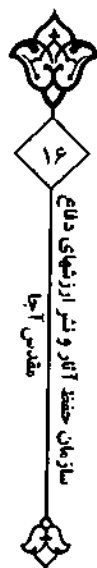
سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس ارتش اگرچه این سطور را بی عیب و نقص نمی‌داند، اما به دلیل این که با قشر جوان سرباز و کادر جویای دانش سروکار دارد افتخار می‌کند در این تلاش بی‌ریای نویسنده شریک شده و به او کمک کند تا ناگفته‌های جنگ را بنگارد. امید است مورد قبول خوانندگان محترم قرار گیرد.

و من الله التوفیق

ارتش جمهوری اسلامی ایران

سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

سرتیپ دوم ستاد حسن سیفی

مقدمه

تاریخ هشت سال دفاع مقدس سرشار از لحظات به یادماندنی و ماندگار حماسه‌های گوناگون و متعدد است؛ آن‌چه که از این تاریخ در کتاب‌ها و خاطرات مختلف مکتوب شده، فقط بخش کوتاهی از آن ایام است و تا تهیه و تدوین همه رویدادهای جنگ تحمیلی، راهی طولانی در پیش خواهد بود.

ناگفته‌ها در سال اول جنگ و به خصوص ماه‌های اول، بیش از ایام دیگر هشت سال دفاع است. به عنوان مثال در مورد نقش عملیاتی دانشجویان دانشکده افسری در منطقه خوزستان تاکنون کتابی تهیه نشده است. یا آن‌که حتی برخی کارشناسان نظامی از عملیات نهم آبان ۱۳۵۹ توسط ارتش در کوی ذوالفقاری

آبادان به عنوان اولین شکست دشمن یاد می کنند و تعداد دیگری نیز عملیات نهم آبان توسط تیپ یکم از لشکر ۲۱ را بزرگترین عملیات (تا آن تاریخ) می دانند.

هدف از بیان این نکات این نیست که بگوییم کتاب حاضر همه ناگفته های ابتدای جنگ تحمیلی را آن هم بدون عیب و کمبودی بیان نموده، بلکه تأکید بر ضرورت جمع آوری و تدوین رویدادهای دقیق این مقطع از جنگ است. به نظر می رسد واقعیت این باشد که بسیاری از عملیات های مهم و سرنوشت ساز در ابتدای جنگ تحمیلی (تا آغاز عملیات ثامن الائمه^(ع)) که توسط واحدهای مختلف نیروی زمینی ارتش اجرا شده، آن طور که باید معرفی نشده اند.

در این ایام گاهی توسط نیروی زمینی ارتش عملیات پدافندی مهمی اجرا شده که نسبت به آن چه در رسانه ها بارها شاهد انعکاس آن بوده ایم، به مراتب دارای اهمیت و ارزش و ابعاد وسیع تری بوده است. عدم اشاره و بیان اهمیت عملیات دفاعی ارتش که سبب ناکامی ارتش قدرتمند عراق در ابتدای جنگ تحمیلی شد، از سوی اشخاص حقوقی مربوطه شاید به دلایلی قابل توجیه باشد، اما نسبت دادن کوتاهی و یا شکست به ارتش در ابتدای جنگ تحمیلی و یا بیان نکات و خاطراتی از تعدادی افراد معدود به عنوان عناصری فراری و بی توجه به دفاع مقدس (بدون ذکر رشادت ها و فداکاری های رزمندگان ارتش) و کم اهمیت جلوه دادن به عملیات پدافندی ارتش در ابتدای جنگ تحمیلی، دور از عدالت و انصاف است.